

**bureau
europa**

Platform
voor
architectuur
& design

BAUKULTUR

de ontmoeting,
de verkenning,
de ontwikkeling

Subsidieregeling meerjarige subsidies professionele kunst Maastricht 2021-2024
Activiteitenplan Presentatie-instelling voor stedelijke vormgeving en creatieve industrie

● Inhoudsopgave

1. Inleiding	04
2. Uitgangspunten en positionering	05
3. Programmering - activiteiten	09
3.1 De Ontmoeting	09
3.1.a Bureau Europa: een huis voor architectuur, design en kruisbestuiving	09
3.1.b Debat- en Gesprekkenreeks: “Ontwerpkracht in de stad”	09
3.2 De Verkenning	09
3.2.a Expositieprogramma: BAUKULTUR	09
3.2.b Reisprogramma: Voyage, Voyage, Voyage	12
3.3 De Ontwikkeling (talentontwikkeling en educatie)	12
3.3.a De Makers: meester-gezeltrajecten	13
3.3.b Educatieaanbod	13
4. Impact en bereik	15
4.1 Impactschema	15
4.2 Communicatie	16
4.3 Doelgroepen	18
4.4 Samenwerkingen	20
5. Bedrijfsvoering	21
5.1 Achtergrond Bureau Europa	21
5.2 Risicomanagement	22
5.3 Organisatie	23
5.4 De Codes	23
5.4.1 Code Cultural Government	23
5.4.2 Code Culturele Diversiteit	23
5.4.3 Fair Practice Code	23
6. Tot slot	24

1 Inleiding

Voor u ligt een vierjarenplan dat midden in de COVID-19-crisis wordt ingediend, een plan ontwikkeld in de afgelopen maanden, in een tijd gekenmerkt door zeer verschillende stemmingen. Vóór maart 2020 leefden we in een tijd van voorspoed, maar sinds een half jaar is de tijd getekend door de crisis. Grote maatschappelijke veranderingen en vragen komen op ons af. Veranderingen en vragen die roepen om reflectie vanuit de cultuursector en al helemaal uit de architectuur- en ontwerpinstellingen.

Bureau Europa staat in de startblokken om hier met het publiek en de professionals mee aan de slag te gaan. Bureau Europa is een gastvrije, open ruimte, midden in Maastricht, midden in de Euregio met tentoonstellingen, excursies, debatten en workshops op het snijvlak van architectuur, de ontworpen omgeving en design. Een ruimte met de ambitie om te groeien als relevante locatie voor ontmoeting, kennisdeling en ontwikkeling. Bureau Europa biedt met zijn programma de mogelijkheid voor reflectie en kennisontwikkeling en vergroot daarmee de kwaliteit van de ontworpen leefomgeving.

Bureau Europa is in 2006 gestart als dependance van het Nederlands Architectuurinstituut in Rotterdam. De instelling heeft zich ontwikkeld tot een plek waar actuele vraagstukken in de architectuur en de ontworpen omgeving getoond en besproken worden. De kernwaarden van Bureau Europa gaan dan ook iedereen aan: we laten zien hoe de wereld rondom ons, onze omgeving, tot stand komt en is gekomen, wordt ontworpen en wat de consequenties daarvan zijn. Het ontwerp van die omgeving is een dynamisch proces. Bureau Europa toont de uitdagingen ervan en stelt bezoekers in staat er (actief) aan bij te dragen.

② Uitgangspunten en positionering

de ontmoeting- de verkenning- de ontwikkeling

De Ontmoeting

Bureau Europa is een ontmoetingsplek, zowel lokaal, provinciaal als Euregionaal, voor iedereen die geïnteresseerd is in architectuur, vormgeving en het verhaal van de ontwikkeling van de openbare ruimte. Je ontmoet er de makers, de gebruikers en de beschouwers om kennis te delen en samen te werken. Jong en oud, amateur en professional komen samen door een dynamische programmering.

De nieuwe omgevingswet (2019) legt de verantwoordelijkheid voor de invulling van de leefomgeving, afgezien van bij projectontwikkelaars en bouwers, ook bij de stad en de burger, de gebruiker. De omgevingswet biedt de samenleving dus meer ruimte om zich vraagstukken toe te eigenen en initiatieven te ontwikkelen. Bureau Europa ziet hier een belangrijke rol voor zich weggelegd om zowel reflectie als inspraak te organiseren en de vinger aan de pols te houden van de ontwikkelingen in de stad en regio. Actuele ontwikkelingen zoals de COVID-19-crisis en de gevolgen van een dergelijke pandemie op de ruimtelijke ordening en economie krijgen een plaats in de gesprekken en presentaties in de ontvangstruimtes. De invloed van de actualiteit op innovatie, de maatschappelijke ontwikkelingen en specifiek de architectuur en het ontwerp zijn zaken die worden opgepakt in de programmering.

De Verkenning

Bureau Europa stelt de bezoeker in staat de ontwikkelingen op het gebied van architectuur en de

ontworpen ruimte kritisch te volgen. In exposities en excursies tonen we oude en nieuwe ontwikkelingen in Maastricht en plannen voor Limburg en de Euregio. Als centraal gelegen locatie in de Euregio is Bureau Europa de ideale uitvalsbasis voor het verkennen van Maastricht en de omgeving. Om het proces van het ontwerp van de omgeving zo volledig mogelijk te laten zien, organiseert Bureau Europa expedities in de stad en Limburg, met kundige specialisten die rondleidingen verzorgen die thematisch zijn ingebed in de programmering.

In de komende vier jaar stelt Bureau Europa de ontwerpkracht in de stad en “Baukultur” van de regio centraal. Zoals in 2017 de tentoonstelling *Unvollendete. Nooit gebouwd Maastricht* een blik wierp op de parallele werkelijkheid van bouwprojecten die de realisatiefase net niet haalden, gaan we in de komende jaren, in ons expositieprogramma en onze excursies, onderzoeken welke mogelijkheden Maastricht en de Euregio bieden voor de ontworpen ruimte in de (nabije) toekomst. De beoogde programmering koppelt actuele onderwerpen aan lokale verhalen, waarin het landschap, de brede context van het ontwerp en de bouwopgaven de hoofdrol spelen. In het presentatieprogramma nodigt Bureau Europa bewoners, architecten en specialisten in aanverwante disciplines uit om samen met het publiek de praktijk te verkennen en verder te ontwikkelen.

Met name de gebieden waar de dynamiek van het ontwerpen aan de oppervlakte treedt, zijn voor ons interessant. De ambities van Maastricht zijn geformuleerd in de omgevingsvisie. Deze uitgangspunten en ook de ambities van IBA Parkstad zien we als de kraamkamer van de architectuur- en landschapsontwikkeling in de stad en de regio. Deze ontwikkelingen zijn onderwerp van de gesprekken bij Bureau Europa om in te gaan op de context van architectuur en gevormde omgeving als integraal onderdeel van innovatie. Het betrekken van die context (kunst, cultuur en erfgoed) in onze visie verwijst nadrukkelijk naar het concept van “Baukultur” (zie paragraaf 3.2, expositieprogramma), een hedendaagse benadering van architectuur en landschapsontwikkeling die door verschillende Europese landen is omarmd.

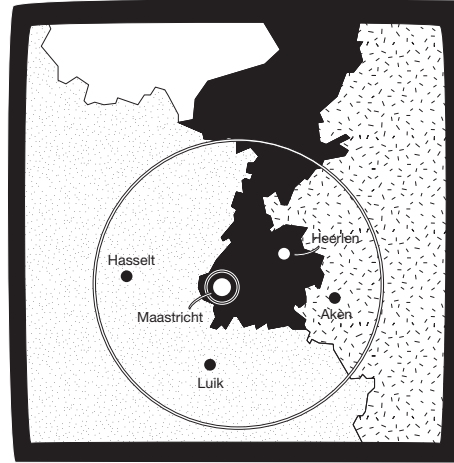

De Ontwikkeling

Architectuur en Ruimtelijk ontwerp draagt bij aan een goede kwaliteit van de leefomgeving en hiervoor zijn mensen met vaardigheden en instrumenten nodig maar ook actieve deelname van de bewoners. Met name de actieve participatie zal geborgd worden door ontwikkelingstrajecten, educatie en samenwerking met het onderwijs. In de komende jaren wil Bureau Europa met HBO- en MBO-trajecten het ontwerp, de praktijk en het opdrachtgeverschap verder versterken, inclusief en actief maken. In paragraaf 3.3 van dit activiteitenplan presenteren wij ons ontwikkelings- en participatieprogramma waarin een belangrijke rol is weggelegd voor het onderwijs, opdrachtgevers en de industrie.

De ambities op het gebied van talentontwikkeling en educatie krijgen verder vorm in een programmering met ruimte voor dynamische participatie. Door ruimte te bieden aan kennisuitwisseling, inspraak en het architectonisch debat is er een basis om te leren over de lokale actualiteit, het Limburgse landschap, de bouwopgaven en de brede context waarin een ontwerp tot stand komt. Bijdragen aan de ontworpen omgeving vanuit het perspectief van de deelnemer wordt mogelijk door enerzijds kennis uit te wisselen maar ook door een podium te bieden aan praktijkvoorbeelden.

Behalve een educatieve voedingsbodem voor alle leeftijden zijn er diverse trajecten voor het primair, voortgezet, middelbaar en hoger onderwijs. In samenwerking met de regionale onderwijsinstututen en bedrijven worden er projecten opgezet rondom architectuur, vormgeving en ambacht. Het HBO en WO hebben al een plaats in het programma van Bureau Europa. In samenwerking met o.a. Platform Cultuureducatie Limburg, Vistacollege (MBO), Zuyd Hogeschool en de Universiteit Maastricht wordt er een nieuw lesprogramma afgestemd.

Positionering

Bureau Europa is een unieke instelling, bijzonder voor Maastricht maar ook uniek door de combinatie van factoren als de locatie (Limburg en de Euregio), onderwerpen (architectuur, vormgeving en de ontworpen omgeving) en functie (versterken van de leefomgeving door kennisontwikkeling en reflectie). Het Europa in de titel heeft betrekking op het Verdrag van Maastricht (1992), waarmee de eerste stap werd gezet naar de huidige Europese Unie. De betekenis van Europa, de rijkdom en specificiteit van de grenscultuur zoals deze beleefd wordt in de Euregio's en Europa als speelveld komen terug in de programmering en de samenwerking met partners. Met het programma voor de komende periode wil Bureau Europa haar inzet en rol in de samenleving versterken, een aantrekkelijk en hedendaags aanbod bieden dat inclusief, relevant en participatief is, gericht op de ontwerpkracht en "Baukultur", met als doel de kwaliteit van de ontworpen leefomgeving te vergroten.

Architectuurcentra en -initiatieven dragen overal ter wereld bij aan de belangstelling voor architectuur en architectuurbeleid. Deze initiatieven richten zich zowel op het brede publiek als op de vakwereld van ontwerpers en opdrachtgevers. Het betreft meestal onafhankelijke organisaties en er is vaak een relatie met de lokale overheden.

Bureau Europa is meer dan een lokaal architectuurcentrum door de verbreding van de agenda, het publieksbereik en de impact van het programma dat zich zowel lokaal, regionaal als (inter)nationaal laat gelden.

Lokaal positioneert Bureau Europa zich als huis-kamer voor stedelijke ontwikkeling, als proeflokaal voor de jonge talenten verbonden aan de verschillende opleidingen in Maastricht en als partner binnen de culturele en Maastrichtse infrastructuur. Een actief lidmaatschap binnen het Sphinxkwartieroverleg, het huis bieden aan FASHIONCLASH, de fotobiënnale, de Nederlandse Dansdagen en TEFAF zijn hiervan voorbeelden.

Bureau Europa heeft zich daarnaast ook als bruggenhoofd ontwikkeld voor lokale en internationale verbintenissen door in de afgelopen jaren deel te nemen aan diverse architectuurbiënnales, internationale uitwisselingen en andere samenwerkingsverbanden. Deze werkwijze wordt doorgezet in onder andere de Elements-programmering en de samenwerking met de Harvard Graduate School of Design, die zich richt op kennisuitwisseling en samenwerking op het vlak van presentaties. Hiermee hebben we een borging van actuele ontwikkelingen en reflectie vanuit een internationaal perspectief binnen Bureau Europa.

Vakmatig verhoudt Bureau Europa zich tot het netwerk van architectuur- en designinitiatieven zowel lokaal (o.a. Topos, Jan van Eyck Academie, Zuyd Hogeschool), als regionaal (IBA Parkstad, Schunck, Limburgs Museum) en daarbij heeft Bureau Europa een relatie met de gemeente Maastricht om onder andere in salons de omgevingsvisie onder de aandacht te brengen in de verschillende buurten van de stad. Nationaal en Euregionaal is er concrete samenwerking met partners in Eindhoven, Rotterdam, Amsterdam, België en Duitsland zoals opgenomen in de partnerlijst.

3 Programmering

3.1 De Ontmoeting

3.1.a Bureau Europa: een huis voor architectuur, design en kruisbestuiving.

Bureau Europa heet bezoekers en bewoners welkom vanuit een lokale, inclusieve benadering. Dit willen we realiseren door de deuren te openen met aandacht voor gastvrijheid. Als centrum is er voor alle typen bezoek steeds aanbod; van een leestafel tot ontwerpprogramma's, MBO-ateliers, het excursieaanbod, kleinschalige trajecten zoals studentenpresentaties en pop-up stores, een debattenreeks, een lees- en studieruimte en de exposities. De deur staat zowel open voor nieuwsgierige voorbijgangers die kort willen kennismaken van een actuele ontwikkeling als voor de expert die zich in de bibliotheek wil verdiepen. Er is plaats voor de studenten die college of een stage volgen, voor museumbezoekers en voor reizigers die de excursies starten vanuit de Boschstraat. De structuur van het gebouw geeft aan deze formats de ruimte waarbij alle kansen, die samenwerking tussen belanghebbenden bij een ontwerpvrage kan bieden, worden benut.

Als instelling wil Bureau Europa gastvrijheid uitdrukken in de vormgeving bij de ingang van het gebouw. Limburgse opleidingen en ontwerpers krijgen een podium in de entreeruimtes met als doel te reflecteren op de directe omgeving, actualiteiten, exposities gekoppeld aan architectuur en de ontworpen omgeving. In het aanbod zal permanent een educatieve activiteit en excursie zijn opgenomen, gekoppeld aan een tentoonstelling, het gebouw, architectuur in het algemeen of een actueel ontwerp. Bureau Europa wil het gesprek met de bezoeker aangaan: er is nadrukkelijk plaats voor tweerichtingsverkeer. Naast de hal zal de bibliotheek ook worden opengesteld voor bezoekers.

Bureau Europa geeft als publieke instelling ruimte aan partnerinstellingen om bijeenkomsten te organiseren, te vergaderen, les te geven, lezingen en kleinschalige debatten te organiseren. Circulo Cervantes, de Pruys & Bekaert-prijzen, Zuyd Hogeschool, Stichting Sphinxkwartier en diverse andere partners weten reeds de weg te vinden. Tot slot vormt de multidisciplinaire Timmerfabriek met Bureau Europa, de Muziekgieterij en filmhuis Lumière als hoofdgebruikers een vruchtbare basis voor samenwerking en nieuwe kruisbestuivingen.

3.1.b. Debat- en Gesprekkenreeks: “Ontwerpkraft in de stad”

De nieuwe Omgevingswet treedt op 1 januari 2021 in werking waarbij de provincie Limburg vanuit een provinciale omgevingsvisie en omgevingsverordening voor de langere termijn (2030-2050) onderwerpen als een gezonde leefomgeving, wonen, bodem, infrastructuur, milieu, ruimtelijke economie, water, natuur, luchtkwaliteit, landschap en cultureel erfgoed in haar beleid bespreekt en de doelen benoemt. In 2021 worden de gesprekken over “Ontwerpkraft in de stad” gestart vanuit Maastricht en later mogelijk gevolgd door de andere Limburgse steden in samenwerking met de lokale architectuurpartners. Voor onze debatten en gespreksavonden wordt aan experts, filosofen, architecten, kunstenaars en bewoners gevraagd aan de hand van een actuele ontwikkeling een kader te schetsen voor het gesprek om vervolgens samen met het publiek tot uitwisseling te komen met een concrete uitkomst, een agenda, als tastbaar resultaat. Voor 2021 heeft Bureau Europa stadsfilosoof Govert Derix gevraagd om samen met Tim van Wanroij (gemeente Maastricht) vorm te geven aan een serie gesprekken in salonvorm.

3.2 De Verkenning

3.2.a Expositieprogramma: BAUKULTUR

Bureau Europa ontwikkelt in de voormalige directeursvilla van de Timmerfabriek halfjaarlijkse tentoonstellingen vanuit het perspectief van het begrip “Baukultur” en de ontwerpkraft, de lokale ontwerpcultuur, van Limburg en de Euregio.

“Baukultur” is een Duits concept dat zich niet letterlijk laat vertalen als bouwcultuur. Het omvat een holistische, inclusieve visie op de architectuur waarbij de context in de breedste zin een bepalende rol speelt. De hedendaagse bouwopgaven worden gerelateerd aan de omgeving, duurzaamheid en innovatie, maar ook aan de geschiedenis, het erfgoed en de kunsten. In 2018 heeft Nederland, samen met diverse andere landen, in dit kader de Declaratie van Davos ondertekend, waarin de Europese ministers van Cultuur zich verbinden aan het verdrag: ‘Naar een kwalitatief hoogstaande Baukultur voor Europa’.

Bureau Europa onderstreept deze agenda. Vanuit deze brede visie benaderen onze exposities de architectuur en ontworpen omgeving, bieden ze inspiratie en kritische reflectie. Bureau Europa laat ontwikkelingen op het gebied van architectuur en de inrichting van het landschap zien in het cultureel-maatschappelijk kader van (groot-)Limburg en de Euregio Maas-Rijn. In deze context werken we samen met andere (culturele) instellingen in Maastricht en de regio zoals Aken, Luik Heerlen en Hasselt. Momenteel zijn we in gesprek met Z33 (Hasselt), Schunck (Heerlen), het Limburgs Museum (Venlo) en de culturele partijen in Maastricht voor aansluiting bij de exposities en excursies en toekomstige thema's om elkaars agenda's waar mogelijk te versterken en de bezoekers rijke programma's te bieden. Voor het inhoudelijke onderzoek bij de exposities wordt er gewerkt met instellingen zoals Harvard Architecture & Design, het Nieuwe Instituut, de Universiteit Maastricht, Zuyd Hogeschool en freelance onderzoekers, architecten, vormgevers, kunstenaars en curatoren.

Onderwerpen Expositieprogramma:

2021: Emancipatie en Ontwerp: 'Love in the Mist' ("Juffertje in het Groen"). #baukultur 1

In samenwerking met de faculteit Architecture & Design van Harvard University brengt Bureau Europa de expositie "Love in a Mist" (Juffertje in het Groen) waarin de ontwikkeling van de publieke ruimte en emancipatie en de positie van de vrouw centraal staan. De expositie geeft een blik op de ontworpen ruimte vanuit de actuele discussies over gendergelijkheid.

Van de oudheid tot de renaissance cultiveerden vrouwen hun relatie met de natuur. Gedetailleerde plantenkennis, met name voor medicinale toepassing, werd van generatie op generatie doorgegeven. Door de toename van de maatschappelijke controle over het vrouwelijk lichaam werd het doorgeven van 'typisch vrouwelijke' kennis meer en meer ge-problematiséerd. De zorgpraktijk, vrouwenrechten, gezondheid en sociaal-economische vrijheden stonden lange tijd onder druk. De tentoonstelling gaat in op deze geschiedenis en hedendaagse ontwikkelingen met betrekking tot de rol van vrouwen in het landschap en de architectuur. Aan bod komt de ontworpen omgeving (het klooster, de fabriek), de rol van Elisabeth Strouven en de Maastrichtse zusterordes, gezondheid (de vroedvrouwschool, de abortuspraktijk), de eerste Nederlandse vrouwenoproer (begin 20e eeuw bij de Sphinxfabriek in Maastricht) versus actuele ontwikkelingen.

2021: Grondontwikkelingen en de ontworpen omgeving: "Het zinkvioletje en de zinkwinning in het meest bijzondere land ter wereld". #baukultur 2

Bedreigd, en daarom wettelijk beschermd in Nederland en België, is het zinkvioletje een opvallend geel bloemetje dat van nature enkel voorkomt rond Kelmis, vlak over de grens bij Vaals. Het bloemetje is tekenend voor de intensieve industrie en de unieke geschiedenis die met het gebied samenhangen. Het lichte, broze, blauwzilverige metaal waarnaar de naam van het bloemetje verwijst, goedkoop en functioneel, speelde een rol in de industriële geschiedenis. Een unieke Europese grondpolitiek ontwikkelde zich begin 19de eeuw rond het autonome ministaatje Neutraal-Moresnet en met hedendaags aandoende marketing-technieken als "product placing" maar ook verholen machtsspelletjes en erotische intriges slaagde men erin zink in Frankrijk te introduceren en tot een mate-loos populair materiaal te maken. Ook in Maastricht is het materiaal terug te vinden, zowel in 19e-eeuwse alsook in moderne architectuur (denk aan het oude torentje op het Stadhuis, het Bonnefantenmuseum en de Toren van Siza).

Op dit moment is de vraag naar zink weer actueel door het massale gebruik van het metaal in mobiele telefoons. De mijnbouw rond Plombières en Kelmis lijkt terug te komen, samen met de grondpolitiek en hiermee lijkt ook het zinkvioletje verloren te gaan. Ook wordt het miljardenproject van de Einstein Telescope hier haast letterlijk door ondermijnd. Alle redenen om 'zink' tot het thema van deze tentoonstelling in onze serie over ambacht, migratie en kennisnetwerken in en vanuit de Maas-Rijn Euregio te maken. De tentoonstelling zal ook onderdeel uitmaken van "Elements", de gezamenlijke Euregioprogrammering i.s.m. onder meer het Bonnefantenmuseum.

2022: Het ontwerp van de angstcultuur: "Pretty Prepping", over voorbereidingen op tijden van schaarste, (geo-)politieke chaos en klimaatverandering. #baukultur 3

In deze tentoonstelling over de 'prepper'-cultuur (het voorbereiden op eventuele calamiteiten) kijken we naar de consumerende hedendaagse mens vanuit het perspectief van een onzekere toekomst. In het licht van de COVID-19-pandemie is dit een erg actueel thema. Prepping kan, als voorbarige reactie op (een dreiging van) maatschappelijke wanorde, ook een optimistische cultuur zijn, terug te vinden in de basiswaarden van zelfredzaamheid in de Californische tegenbewegingen in de jaren '60. Het eerste 'prepper'-handboek is misschien wel de Whole Earth Catalog van Stewart Brand, gepubliceerd tussen 1968 en '70, een postordercatalogus voor een autonoom bestaan. Design Fiction is een belangrijke methodologie in deze expositie, met klimaatangst als motivator. Preppers zijn er in vele gedaanten, bijvoorbeeld als

toekomstdenker met een plan van aanpak voor verlaten steden als Detroit en andere voormalige industriële gebieden, zoals het Limburgs mijnlandschap en de Euregio. Van schuil- en grotwoningen in en om Maastricht: 'tot de stadsrefugies van de plattelandskloosters', naar voorbereiding op en Tihange-gerelateerde calamiteit. In de expositie komen diverse aspecten aan bod: het bouwen van bunkers en panic rooms in de Euregio, het ontwerp van voedsel (o.a. DSM), urban farming (Detroit), verzamelen en voorbereidingen in Alibaba-tijden, infographic materiaal van speculatieve geschiedenissen en diverse kunstprojecten. De Maastricht context bestaat uit aandacht voor de schuil- en grot woningen in en om Maastricht, de stad refugiés van de plattelandskloosters en de veiligheidsmaatregelen voor eventuele Tihange calamiteiten.

2022: Limburgse Bouwmeesters: Iconen I. #baukultur 4

Gevestigde namen en opkomende bouwmeesters van Limburg staan centraal in een tweeluik. In zowel 2022 als 2024 organiseert Bureau Europa een architectuurtentoonstelling, gericht op de Limburgse bouwmeesters en de directe relatie met de omgeving. Bekende namen als Pierre Cuypers, Alphons Boosten, Frits Peutz, Francien Houben, Wiel Arets, Maurer United, Humblé Martens & Willems Architecten en nieuwe talenten krijgen in twee exposities een podium. Hedendaagse 'iconische' architecten tonen werk, waarbij hun praktijk en inspiratiebronnen aan bod komen: oude leermeesters, tijdgenoten en de toekomstige generatie die klaar staat om in hun voetsporen te treden. In de tentoonstelling is er aandacht voor Baukultur en visies op de ontworpen omgeving van Limburg en de Euregio met tot verbeelding sprekende projecten.

In het buitenprogramma is er een uitgebreid aanbod van excursies en geluidsroutes die duiding geven aan projecten in heel Limburg. Hier zal samengewerkt worden met Limburgse culturele instellingen als Schunck en het Limburgs Museum om de routes lokaal stevig in te bedden.

2023: Industrie in het hart van Europa: over de 'maakkracht' en toekomstscenario's in Limburg. #baukultur 5

Op 7 februari 1992 werd het Verdrag van Maastricht getekend waardoor het mandaat van de Europese Unie toenam. Voortaan behoorden ook onderdelen van het buitenland-, veiligheids- en sociaal beleid en de beleidsterreinen justitie en binnenlandse zaken tot de taken van de EU. Economische samenwerking vormt echter nog steeds de grootste verantwoordelijkheid van de Europese Unie. In de tentoonstelling is er aandacht voor wat dit de afgelopen 20 jaar heeft opgeleverd. Daarnaast tonen we plannen voor de toekomst. We besteden ook aandacht aan industrie-

en in Limburg, zoals Chemelot, die evolueren van traditioneel industrieterrein naar een campus waar nieuwe producten worden onderzocht als bijvoorbeeld bio-afbreekbaar plastic.

2023: Bevroren Muziek: een tentoonstelling over muziek, architectuur en Limburg. #baukultur 6

De relatie muziek-architectuur is een boeiend en veelzijdig onderwerp omdat de disciplines verscheidene raakvlakken hebben. Zowel formeel als functioneel bestaat er een parallel. Bij het zoeken naar juiste maatverhoudingen baseren architecten en componisten zich op de natuurlijke getalsverhoudingen. Maten in muziek blijken overeen te komen met meetkundige verhoudingen die de mooiste harmonie opleveren zowel in muziek als architectuur. Veel componisten zijn geïnspireerd door de ruimte van bijvoorbeeld kerken of paleizen, maar ook door hedendaagse architectuur. Ook andersom is de muziek een bron van inspiratie bij het maken van decors, of is de akoestiek van invloed op het ontwerp.

Limburg heeft een sterke culturele muziektraditie die ook in de ontworpen ruimte een vorm krijgt. De relatie die muziek aangaat met de omgeving wordt zichtbaar tijdens carnaval, de processies, de meiden, fanfares en schutterijen. Maar ook in de gebouwen in de regio komen muziek en architectuur samen. De expositie toont deze kruisbestuiving waarbij er in het randprogramma actief samengewerkt wordt met de regionale podia die een programmering van muziekstukken en van optredens bieden met een relatie tot het thema van de tentoonstelling.

2024: De toekomst van het erfgoed: een expositie over modellen en gebouwen in tijden van herbestemming. #baukultur 7

Herbestemming staat volop in de belangstelling, sinds de crisisjaren aan het begin van deze eeuw een nieuwe golf veroorzaakten van het hergebruik van bestaande gebouwen. Investerings in nieuwe gebouwen stopten, de hoeveelheid ZZP'ers steeg en hiermee kwam ook een behoefte aan bedrijfsruimten in steden waar deze doelgroep kon werken, maar ook elkaar kon ontmoeten. Goede koffie en gezonde lunches mogen daar niet bij ontbreken. Herbestemming gaat echter niet alleen over de transitie van bestaande kantoorgebouwen naar hedendaagse kantoorconcepten. Juist op het gebied van erfgoed is er al langer een grote omschakeling gaande. De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) initieert de herbestemming op een aantal niveaus. Herbestemmingsonderzoeken worden gesubsidieerd en werken als katalysator voor de noodzakelijke transitie. Er valt in ons regionale erfgoed nogal wat te herbestemmen: kastelen, kerken, kloosters, boerderijen waarbij het monument idealiter een nieuwe toekomst krijgt voor duurzaam gebruik. In de tentoonstelling

tonen we de projecten die gerealiseerd zijn in Limburg en laten we hun initiatiefnemers aan het woord. We gaan dieper in op de economische modellen die aan deze ingrijpende ontwikkeling ten grondslag liggen.

2024: Limburgse Bouwmeesters: Iconen II.
#baukultur 8

In het tweede deel van de iconen-tentoonstelling staan wederom de gevestigde en opkomende bouwmeesters van Limburg en de “Baukultur” centraal. Met een korte terugblik op Iconen I wordt het tweede deel van de duotentoonstelling wederom gevuld met projecten en visies van de architecten uit de regio die samen met nieuwe talenten een podium krijgen in Bureau Europa. In aanvulling op het eerste deel worden de ontwikkelingen getoond en toekomstmodellen voor de Limburg en de Euregio.

Het excursieprogramma biedt een uitgebreid aanbod van excursies, performances en geluidsroutes die kleur geven aan projecten in heel Limburg. Hier zal ook samengewerkt worden met vrijwilligers en Limburgse culturele instellingen om projecten een toepasselijk lokaal podium te geven die samen een route zullen vormen.

3.2.b Reisprogramma: Voyage, Voyage, Voyage

Bureau Europa denkt dat onderzoek van de ontworpen omgeving het best tot zijn recht komt op locatie. Naast de presentaties komt er een exploratief en soms radicaal excursieprogramma. In de komende vier jaar bevraagt Bureau Europa, met Jules van den Langenberg als curator en regisseur, hoe cultureel toerisme als presentatievorm voor architectuur en de ontworpen ruimte ingezet kan worden. Behalve als tentoonstellingslocatie in de Timmerfabriek profileert Bureau Europa zich als platform met letterlijk reizende tentoonstellingen, waarbij het publiek een aantal locaties bezoekt en onderweg werk van ontwerpers, architecten, schrijvers, onderzoekers en kunstenaars beleeft. Anders dan bij een tentoonstelling op een vaste locatie is er telkens sprake van een tijdslot en script voor de gebeurtenissen. Interventies in bestaande landschappen, situaties en handelingen leggen een nieuwe lens op de realiteit en geven een indicatie over hoe die om te vormen is. De excursies zijn gebaseerd op het culturele verschijnsel van zusterdorpen (twin towns) die verbonden zijn in een (vaak slapend) Europees netwerk dat met Voyage, Voyage, Voyage wordt gereactiveerd. De kleinschaligheid van woon- en werkomgevingen zorgt voor wendbaarheid in programmering en plaatsing van tijdelijke werken. Een vergrijsde straat, verlaten tankstation of boventalig verklaard industrieterrein kan bijvoorbeeld fungeren als hoofdrolspeler in een

expeditie. Iedere excursie wordt gedocumenteerd met video en fotografie. Parallel aan de excursies wordt op die manier een videoverhalen-database ontwikkeld. De routes van excursies worden online ontsloten en beschikbaar gesteld voor publiek. De excursies zijn te onderscheiden in diverse programmalijnen:

- Een reisbureau dat jaarlijks een aantal maanden gestalte krijgt in Bureau Europa met “voyages” door het Limburgs landschap, geregisseerd door Jules van de Langenberg;
- Een parallel excursieprogramma aan het expositieprogramma;
- Online excursies, in de vorm van een database van wandelingen, reistips en de registraties van eerdere “voyages” zodat die later ook 'nagelopen' kunnen worden.

3.3 De Ontwikkeling

Vanuit het podium dat Bureau Europa in de afgelopen jaren was voor jong talent zijn er verbindingen ontstaan met opleidingen om gezamenlijke vragen en onderzoek op te pakken. De ambitie om kruisbestuiving en innovatie tot stand te brengen in combinatie met de wens om meer inclusief te werken en andere groepen te betrekken heeft geleid tot een ontwikkelprogramma gericht op scholieren, studenten, bewoners, experts op het gebied van architectuur en ontwerp, de industrie en opdrachtgevers.

3.3.a De Makers: meester-gezeltrajecten

Limburg is rijk aan industrieën die de grondstoffen ontwikkelen en basismateriaal produceren voor ontwerpers, architecten en kunstenaars. Bureau Europa koppelt met studiotrajecten de Limburgse industrie, MBO-leerlingen en ontwerpers aan elkaar in meester-gezeltrajecten. Voor die uitvoeringspraktijk zet Bureau Europa het bouwheer-in-residenceprogramma op. Dit initiatief is een aanvulling op de reeds bestaande initiatieven met als onderscheidend element de focus op architectuur en ontwerpcreativiteit. Dit initiatief is erop gericht om de MBO-leerlingen te motiveren door te laten zien hoe rijk het werk is en welke behoefte er leeft bij de opdrachtgevers (bouwbedrijven, architecten, ontwerpers). Andersom is het een kans voor de industrie, architecten en ontwerpers om te werken aan innovatieve producten en daarbij ook vak-enthousiaste MBO-leerlingen te ontmoeten. Voor dit traject worden de MBO's in heel Limburg benaderd: het Vistacollege en de Gilde Opleidingen. De industrie zal ook bijdragen door als opdrachtgever en ontwikkelaar deel te

nemen aan de processen. Hiervoor worden Mosa, Océ, Scheuten groep, DSM, Sappi en andere partijen betrokken zoals het nieuwe platform Cultuur in Bedrijf Limburg.

3.3.b Educatieaanbod

Een brede benadering van educatie resulteert in een programmering voor alle leeftijden en specifieke trajecten voor het primair en voortgezet onderwijs. Bureau Europa ontwikkelt voor het primair onderwijs en voortgezet onderwijs een vast aanbod, gericht op de kennismaking met architectuur en de ontworpen omgeving. Hierbij wordt o.a. gebruik gemaakt van lesmethodes zoals ontwikkeld voor de architectuurcollectie van Het Nieuwe Instituut waarin ook lesbrieven zijn gekoppeld aan de architectuurgeschiedenis van Limburg. In 2020 heeft Bureau Europa met deze gedachte al Archibox ontwikkeld: een speeldoos met kleine opdrachtjes die kinderen tussen 5 en 9 jaar uitnodigt zich even architect te wanen door gebouwen zelf te ontwerpen en er maquettes van in elkaar te knutselen. Archibox is in samenwerking met studenten van Universiteit Maastricht tot stand gekomen.

Studenten uit het hoger beroepsonderwijs en wetenschappelijk onderwijs vinden reeds hun weg naar Bureau Europa in de vorm van stages, presentaties en werkcolleges. Voor deze vakgerelateerde studenten (bouwkunde, design, interieurontwerp, productontwerp, multi-mediadesign en iArts) ontwikkelt Bureau Europa presentatieruimte bij de lezingen, exposities en excursies.

Bij tentoonstellingen betreft Bureau Europa jonge (assistent-)curatoren. Een voorbeeld is de Inloop-Open Call, die in de komende cultuurplanperiode zal worden uitgezet in samenwerking met onderwijsinstellingen en de ontwerppraktijk, waarbij jong talent de kans krijgt zelf een presentatie te maken in de ontvangstruimtes van Bureau Europa, op het gebied van architectuur en de ontworpen omgeving. Ook valt te denken aan het Academia-programma, waarmee Bureau Europa het podium biedt aan studenten van Zuyd Hogeschool die aan het afstuderen zijn en hun werk bij Bureau Europa kunnen tonen. Dat programma slaat aan: in 2020 zijn al twee seizoenen van Academie met elk 5 tentoonstellingen georganiseerd.

Concrete uitwerking programma 2021

januari	Expositie Love in The Mist	Lezing/workshops/salon
februari	Expositie Love in The Mist	Lezing/workshops/salon
maart	Expositie Love in The Mist	Tefaf/workshops/salon/excursie
april	Expositie Love in The Mist	Museumnacht/workshops/salon
mei	Expositie Macht, Wellust en zink	Lezing/workshops/salon
juni	Expositie Macht, Wellust en zink	Lezing/workshops/salon
juli	Expositie Macht, Wellust en zink	Lezing/workshops/salon
augustus	Expositie Macht, Wellust en zink	Lezing/workshops/salon
september	Maastricht Photo festival	Lezing/workshops/salon
oktober	Mix Exhibit; o.a. Hogeschool Zuyd/NLDansdagen/Maastrichtse Makers	Lezing/workshops/salon
november	FASHIONCLASH	Lezing/workshops/salon
december	Expositie Pretty Prepping	Lezing/workshops/salon

4 Impact en bereik

4.1 Impactschema

Aandachtspunten	Activiteit	Meetbaarheid/impact
Publiek & participatie	Exposities: breed cultuur-geïnteresseerd publiek Workshops & lezingen: professionals Vrijwilligerspoule, bewonersbetrokkenheid d.m.v. lezingen, manifestaties.	<ul style="list-style-type: none"> - Publieksaantallen - Evaluatie/ publieksonderzoek - Vrijwilligersaantallen, achtergronden - Begrip en betrokkenheid architectuur en de ontworpen omgeving
Cultuureducatie & talentontwikkeling	Projectpresentaties, stages, ontwerpateliers – po/vo/mbo/hbo/wo/professionals.	<ul style="list-style-type: none"> - Deelname opleidingen - Evaluatie opleidingen - Uitkomsten ontwerpateliers - Betere marktpositie - Stijging loopbaankansen
Samenwerking cultuur	Samenwerking Maastricht, Sphinxkwartier, Museumnacht; FASHION-CLASH, Nederlandse Dansdagen, TAAT, Marres, Bonnefantenmuseum, Jan van Eyck Academie. Structurele Culturele samenwerkingen in de regio, Very Contemporary, Elements, architectuur- en designcentra in Limburg en de Euregio.	<ul style="list-style-type: none"> - Zichtbaarheid en kruisbestuiving samenwerkingen - Aantallen producties i.s.m. partners - Versterking culturele uitwisseling, agenda en positionering
Samenwerking sectoren	Onderwijs, Vista College, Zuyd Hogeschool, Jan van Eyck Academie. Industrieën, Sappi (beoogd), Mosa (beoogd), lokale makers, Overheid, gemeente Maastricht	<ul style="list-style-type: none"> - Vergroting impact cultuur door de samenwerkingen (meetbaar door resultaten) - Aantallen producties i.s.m. partners - Duurzaamheid
Spreiding Limburg	Samenwerkingen en excursies door heel Limburg naar partners en de Euregio zorgen voor een spreiding van activiteiten.	<ul style="list-style-type: none"> - Meting van aantallen, zichtbaarheid en bereik van publiek verspreid door heel Limburg
Spreiding Euregio	Samenwerkingen en excursies door de Euregio zorgen voor een spreiding van activiteiten.	<ul style="list-style-type: none"> - Aantallen, zichtbaarheid en bereik van publiek verspreid door de Euregio - Vergroting mobiliteit, kruisbestuiving in de Euregio
Artistiek relevant	Relevantie in de programmering is gewaarborgd door actuele thematiek, afstemming met experts, artistiek sterke curatoren en partners en samenwerking met gerenommeerde partners.	<ul style="list-style-type: none"> - Waardering in de kritieken - Bezoekersfeedback - Referenties van partners - Bijdrage aan loopbanen
Maastrichtse identiteit	Het programma wordt grotendeels in Maastricht gerealiseerd met steeds een Maastrichtse link, maker of onderwerpen; en een van de hoofddoelgroepen zijn de Maastrichtenaren.	<ul style="list-style-type: none"> - Herkenbare positionering van Maastricht is onderscheidend voor bezoekers en geldt als een trekker. - Meetbaar in de feedback op programmering

4.2 Communicatie

Bureau Europa presenteert een rijk en gelaagd aanbod voor een brede doelgroep. In de nieuwe cultuurplanperiode besteden we extra aandacht aan de communicatie met de nadruk op toegankelijkheid. Een goed voorbeeld uit het recente verleden is de expositie *Unvollendete. Nooit gebouwd Maastricht*, die liet zien hoe een speels onderwerp een groot publiek kan aanspreken en dat de (lokale) media hierin een rol kunnen spelen.

Ondanks deze en andere laagdrempelige tentoonstellingen is het beeld dat er van Bureau Europa bestaat nog steeds dat van een ontoegankelijk instituut, meer voor 'de kenners' dan voor een breed publiek. Dat betekent dat we de nieuwe, meer toegankelijke, programmering helder gaan communiceren. Dit wil overigens niet zeggen dat de programmering in niveau of kwaliteit hoeft in te boeten. Wel gaan we ons meer richten op het vertalen van architectuur- en ontwerpvragestukken naar een groter, minder ingewijd publiek. Het benaderen van een publiek dat niet a priori is geïnteresseerd in architectuur en de ontworpen omgeving is een uitdaging en zal via een aantal kanalen gaan plaatsvinden. In dit plan een overzicht van de strategie die we hiertoe hebben bepaald.

Publieksvriendelijk

Het programma 2021-2024 wordt onder andere met het oog op de verschillende doelgroepen samengesteld. Het doelgroepen denken is echter niet het enige criterium. Bureau Europa organiseert lezingen, performances en workshops op toepasselijke locaties, zowel binnen als buiten de tentoonstellingsruimte, in nauwe samenwerking met partners.

Deze activiteiten worden aangekondigd en gepromoot via de voor het publiek en thema relevante kanalen. Uiteraard wordt de programmering ook onder de aandacht van een brede culturele doelgroep gebracht via de culturele weekagenda, de uitkalender van de regionale dag- en weekbladen en de activiteitenkalender van de VVV.

Bureau Europa presenteert de komende periode rondleidingen en activiteiten voor verschillende doelgroepen, waarbij met name een laagdrempelige programmering alle bewoners en bezoekers van Maastricht in principe moet kunnen aanspreken. In de stad en de Euregio organiseren we diverse reeksen thematisch gelinkte ontdekkingstochten op het gebied van de ontworpen omgeving en architectuur. Daaraan gekoppeld komen er vaste activiteiten in

Bureau Europa zoals kinderateliers, workshops, een continu aanbod van actuele ontwikkelingen in de bibliotheek en ontwerpateliers o.l.v. de bouwmeester-in-residence.

Beroepsmatig geïnteresseerden, zoals architecten en ontwerpers uit Limburg, studenten uit Maastricht, Aken, Hasselt, Heerlen, Luik, Brussel en Eindhoven etc. worden betrokken door actuele thema's te identificeren en aan de doelgroep te koppelen.

Het publiek wordt daarnaast bereikt door samenwerkingen op verschillende niveaus. Op wijkniveau zijn dat de Timmerfabriek (Lumière en de Muziekgieterij) en Stichting Sphinxkwartier (de cultuur- en bedrijfspartners in het Sphinxkwartier). Op stedelijk niveau zijn dat de jaarlijkse terugkerende formats zoals de Museumnacht, Dag van de Architectuur, de bijdrage aan de FASHIONCLASH-programmering en andere stadsbrede festivals en gemeenschappelijke activiteiten. Ook wordt de erfenis van Once Upon A Town, stadsbreed verhalen over de stad vertellen, mee genomen in de formats.

Op provinciaal niveau zijn er samenwerkingen met cultuur-/onderwijsinstellingen in heel Limburg en Euregionaal ook met Aken, Wallonië en Belgisch Limburg. Concreet krijgt dit zijn uitwerking in Elements in 2021 en de Very Contemporary-fietsroutes, waarin een groot aantal culturele instellingen in de Euregio worden bezocht.

Veel tentoonstellingen, activiteiten en evenementen van Bureau Europa genereren free publicity, zoals kranten- en tijdschriftartikelen, interviews/films in Euregionale televisie- en radioprogramma's, en vermelding op thematische websites en Facebook-pagina's van andere culturele instituten en onderwijsinstellingen. Per activiteit bereikt Bureau Europa ca. 1,5 miljoen personen in Maastricht, de Euregio, Nederland en het buitenland.

De ambitie van de communicatiestrategie is om in de periode 2021-2024 Bureau Europa te positioneren als hét platform voor architectuur en design in Maastricht en de Euregio. Hierbij moet het voor publiek duidelijk zijn dat er naast tentoonstellingen ook activiteiten zijn, gericht op de specifieke kwaliteiten van lokale ontwerpers en architecten: ontwerpkracht. We richten ons op het bereiken van zowel experts als geïnteresseerden en belanghebbenden: bewoners. Het aanspreken van bewoners zal de nodige mond-tot-mondreclame teweegbrengen. De bouwmeester-in-residence gaat werken met MBO-leerlingen en vrijwilligers aan de projecten. Dit zal ook de nodige (gratis) publiciteit veroorzaken. Het publiek wordt in eerste instantie geïnformeerd volgens de bestaande communicatiemiddelen maar vervolgens worden zij als ervaringsdeskundige zelf ook een factor in de communicatie. Het publiek krijgt niet alleen een gezicht en een stem in de activiteiten rondom de

architectuur en ontworpen omgeving van Limburg en de Euregio maar de deelnemers en bezoekers worden na afloop ook betrokken bij de evaluatie. Door middel van formulieren waarin de activiteiten van Bureau Europa kunnen worden beoordeeld en becommentarieerd, ingevuld door deelnemers en bezoekers, maken we het publiek onderdeel van onze communicatiecyclus en krijgt Bureau Europa meer inzicht in de wensen en meningen van het publiek. Door het actief betrekken van het publiek bij de programmering verwacht Bureau Europa een draagvlak te creëren en nieuwe doelgroepen aan te spreken.

Instrumenten

Website

In 2019 is de website van Bureau Europa vernieuwd. Bezoekers hebben nu een beter zicht op lopende en aanstaande tentoonstellingen en evenementen. Ook de evenementen die eerder hebben plaatsgevonden blijven via thumbnails zichtbaar op de homepage. De website biedt derhalve een compleet overzicht van alle door Bureau Europa georganiseerde tentoonstellingen, lezingen en workshops vanaf 2006. De website van Bureau Europa functioneert op deze manier als een publiek toegankelijk digitaal archief.

Alle tentoonstellingen, evenementen, lezingen en workshops worden tweetalig (NL en EN) aangekondigd op de website. Er wordt aandacht besteed aan de kwaliteit van de inhoud op de website: alle tentoonstellingen en evenementen worden uitvoerig getoond en beschreven. In termen van het onderwerp, de achtergrond, kunstenaars en curatoren en de datum waarop het evenement plaatsvindt. Van elke tentoonstelling wordt een fotoreportage gemaakt (veelal door lokale fotografen) die volledig op de website wordt getoond. Ook foto's en video's van openingen, lezingen en andere evenementen die tijdens de looptijd van een tentoonstelling worden gemaakt, worden aan de website toegevoegd, evenals de pdf's of andere bestanden van lezingen, trainingen en workshops. De bezoeker wordt op deze wijze optimaal geïnformeerd over tentoonstellingen. Ook de partners van Bureau Europa worden op de website getoond. De doelstelling is om de website te blijven actualiseren en zo mogelijk digitaal te blijven vernieuwen om de zichtbaarheid van Bureau Europa optimaal te houden.

Nieuwsbrief en save-the-dates

De eerste dinsdag van iedere maand wordt een digitale nieuwsbrief (in Nederlands en Engels) verzonden aan een adressenbestand van ca. 3.500 personen. Ieder nieuw evenement wordt met een digitale uitnodiging onder de aandacht gebracht. Het

merendeel van de Engelstalige abonnees is woonachtig in Duitsland, Groot-Brittannië, Canada en de Verenigde Staten. De overige Engelstalige abonnees zijn woonachtig in meer dan 18 verschillende landen, waaronder Frankrijk, Spanje, Italië en Denemarken, maar ook Hong Kong, Japan, Rusland en bijvoorbeeld Brazilië.

Additioneel, bij belangrijke evenementen, zoals openingen, lezingen of workshops worden aan dezelfde groep abonnees een digitale uitnodiging of 'bewaars de datum' verstuurd. De uitnodigingen worden merendeels in twee talen uitgevoerd. Betreft het echter een Nederlandstalig evenement, dan wordt er – de kosten besparend – voor gekozen om uitsluitend aan de Nederlandstalige abonnees een uitnodiging te sturen.

De doelstelling is om het aantal abonnees in de periode te laten groeien tot minimaal 8.000. Er zal worden onderzocht of het interessant en technisch mogelijk is om de nieuwsbrief uit te breiden met een Frans- en Duitstalige versie, zodat we bezoekers uit de gehele Euregio nog beter kunnen informeren.

Uitnodiging

Voorafgaand aan de opening van een tentoonstelling worden vaste bezoekers, relaties en relaties van de curatoren uitgenodigd met een digitale uitnodiging. Deze uitnodiging is opgemaakt door de vormgever die ook verantwoordelijk is voor de grafische identiteit van de betreffende tentoonstelling. Dit adressenbestand bestaat uit ruim 5000 e-mailadressen. De doelstelling is om het aantal adressen in de periode 2021-2024 te laten groeien tot minimaal 10.000 adressen.

Social Media

De communicatie via de verschillende social mediakanalen wordt ingezet om de verschillende doelgroepen te bereiken. Facebook bereikt de 40+ doelgroep en Instagram de groep tussen de 20 en 40. Facebook blijft het belangrijkste middel om op eenvoudige en goedkope wijze te 'adverteren' en wekelijks actualiteiten te posten gekoppeld aan het programma.

De doelstelling is om het bereik uit te breiden door samenwerkingen aan te gaan met de partners voor crosspostings en ook evenementen en campagnes uit te breiden. Bureau Europa zoekt voortdurend naar mogelijkheden nieuwe abonnees voor de digitale nieuwsbrief en volgers voor de social media te werven. Middelen die daartoe worden ingezet, zijn bijv. enquêtes over het programma of actuele tentoonstellingen en acties in de openbare ruimte met verwijzing naar de social media van Bureau Europa.

Advertenties

Afhankelijk van de doelgroep wordt gericht geadverteerd in lokale, Euregionale media of (internationale) vakbladen (zowel print als digitaal). Met name de regionale bladen vergroten het bereik bij de doelgroepen; er wordt onder andere geadverteerd in Zuiderlucht, Dagblad de Limburger, Chapeau Magazine, ArchiNed, De Witte Raaf of Dezeen, Metropolis M en Very Contemporary. Ook wordt er gebruik gemaakt om te adverteren via Maastricht Marketing (voorheen VVV Maastricht) en een aantal organisaties die een online culturele agenda beheren zoals Euregionaal online platform Charlzz.com.

De doelstelling is om te blijven adverteren bij de diverse aanbieders, met name ook in kranten zoals het Algemeen Dagblad, De Volkskrant en NRC Handelsblad om zo een groter publiek te kunnen bereiken. Ook adverteren in online media zal een steeds belangrijkere rol zal gaan spelen om een groter publiek of specifieke doelgroep (meer gelieerd aan het onderwerp van de tentoonstelling of het evenement) te kunnen bereiken.

Posters en flyers

Voor de promotie en aankondiging van tentoonstellingen en lezingen worden er posters en flyers gemaakt ter verspreiding in de regio Maastricht. De middelen worden verspreid bij een aantal academies van Zuyd Hogeschool, de Universiteit Maastricht, de Jan van Eyck Academie, verzamelwerkgebouwen, culturele instellingen, de horeca en winkels. Ook worden posters buiten, op legale plakplekken, opgehangen en verspreid via contacten bij RWTH Aachen, Design Academy Eindhoven en de TU Delft. Wanneer het een lezing betreft over de ontwikkelingen in het Sphinxkwartier wordt deur-tot-deur geflyerd.

Evaluaties- en publieksonderzoek

Bureau Europa werkt momenteel met de Universiteit van Maastricht aan de opzet van een publieksonderzoek. In 2020 is een nulmeting opgezet waarna op basis van het bereik en de beoordeling een impact- en groeiscenario zal worden ontwikkeld. Naar aanleiding van een expositie en grote evenementen zal Bureau Europa jaarlijks evaluaties uitvoeren en het publieksonderzoek verder ontwikkelen.

De toekomst

Bureau Europa gaat met een aangescherpte communicatiestrategie de betrokkenheid van het publiek vergroten. Het draagvlak van een grotere en bredere doelgroep is nodig om de missie van Bureau Europa tot een succes te maken.

Hierbij hoort ook een groei van de bezoekersaantallen omdat er meer publieksgericht zal worden gewerkt. Behalve de programmering speelt de gebiedsontwikkeling rondom de locatie van Bureau

Europa een positieve rol omdat de aanloop van de Timmerfabriek verbetert (mede door vele cultuurevenementen en de goede samenwerking van gemeente en de partners in het Sphinxkwartier).

De naamsbekendheid van Bureau Europa is in de afgelopen jaren gevestigd als een vaste waarde in het architectuurdebat en cultuuraanbod in Limburg. Dit wordt in de komende jaren doorgezet met een spannend aanbod appellerend aan de wisselwerking tussen de vakgemeenschap en het publiek. Door de bezoeker centraal te stellen, een rol te geven en door de actieve deelname aan de verschillende partner-evenementen vinden nieuwe publieksgroepen voortaan makkelijker hun weg naar Bureau Europa maar zijn ze er door onze strategie die participatie stimuleert ook onderdeel van. Meer structurele samenwerkingen met Limburgse en landelijke partnerinstellingen, kruisbestuivingen met verschillende disciplines, opleidingen en mediapartners kunnen bijdragen aan het bereik van diverse doelgroepen.

De sleutel van dit succes is communicatie.

4.3 Doelgroepen

Het programma richt zich op een publiek dat is uit te splitsen in vier generieke doelgroepen:

1. De reguliere museumbezoeker: geïnteresseerd in cultuur in het algemeen en architectuur. Voor deze groep is het belangrijk een brug te slaan vanuit meer algemene cultuurbeleving naar architectuur en de ontworpen omgeving.
2. De lokaal geïnteresseerde: de bewoner van bijvoorbeeld Maastricht of Parkstad Limburg die meer wil weten over de achtergrond van de inrichting van haar of zijn omgeving. Deze doelgroep is te benaderen door middel van lokale media, historische- of culturele verenigingen (historische kring, heemkunde, fanfare, carnavalsvereniging etc.).
3. De professioneel geïnteresseerde: architecten, ontwerpers, ambtenaren, innovatieve ondernemers/projectontwikkelaars, die meer verdieping van de beroepspraktijk zoeken.
4. Studenten van kunst, design en bouw-academies en de Faculteit der Cultuur- en Maatschappijwetenschappen, MBO-leerlingen die in de uitvoerende praktijk terecht komen.

Voor iedere tentoonstelling en evenement worden de doelgroepen geïdentificeerd waarna de strategie wordt bepaald: iedere activiteit vereist dus maatwerk op het gebied van communicatie. Voor ieder project treedt Bureau Europa in contact met de platforms en netwerkorganisaties die deze doelgroepen ver-

tegenwoordigen. Deze organisaties zijn instrumenteel in het benaderen van de doelgroepen. Naast deze benadering wordt iedere activiteit gecommuniceerd via de gebruikelijke kanalen voor culturele activiteiten. De doelgroepen worden gericht uitgenodigd voor de openingen en randprogrammering bij de tentoonstellingen.

Activiteiten	Aantal per jaar	Gemiddeld publieksbereik
Ontmoeting - Ontwikkeling presentaties in entree - Debatten	12 presentaties 12 debatten	Limburg 5.000 Limburg 450
Verkenning - Exposities - Excursies	2 Tentoonstellingen 3 Voyage Voyage excursies 6 Euregio excursies 8 Stadswandelingen	Limburg 20.000 NL 5000 Buitenland 8000 Euregio 250 Online 4000 Euregio 1000 Limburg 2000
Ontwikkeling - Aantal activiteiten gericht op talentontwikkeling - Aantal educatieactiviteiten	4 MBO-trajecten Maandelijks educatieaanbod	Limburg 50 PO 5000 VO 2000 HBO 200 WO 100
SAMENWERKING a. Aantal activiteiten gericht op samenwerking b. Aantal samenwerkingspartners	10 30	50000

4.4 Samenwerkingen

De samenwerkingsverbanden van Bureau Europa zijn gericht op kennis- en publieksontwikkeling, zowel in het kader van het onderzoeken van tentoonstellingsinhoud als voor tijdelijke evenementen. Samenwerking is belangrijk voor Bureau Europa voor de versterking van de agenda en het bereik van andere doelgroepen of sociale groepen en kennisvelden.

Er wordt al op diverse manieren samengewerkt met publieke en private partners in de nabijheid van Bureau Europa. Samenwerkingen en partnerschappen zijn ingegeven door participatie, architectuur en ontwerp, de locatie, culturele crossovers en het verbinden van verschillende sectoren. Vanuit deze invalshoeken zijn de volgende partners reeds betrokken en/of zijn partners voor de komende periode: de partners in de buurt: het infocentrum Belvédère, poppodium Muziekgieterij, Cinema Lumière, Pathé en de International Students Club met als doel bij te dragen aan de ontwikkeling van het stadsdeel, het betrekken van bewoners en bezoekers en het versterken van elkaars agenda. Bureau Europa werkt met de directe burens en daarnaast met diverse partners binnen en buiten de regio. Dit zijn onder andere:

Academie Beeldende Kunsten Maastricht, Academie van Bouwkunst Maastricht, The Artist and the Others, Architectenkammer Nordrhein-Westfalen (D), Bonnefantenmuseum, CNME, Common Knowledge, Cultuur in Bedrijf Limburg, Design Academy Eindhoven,

Dutch Design Week Eindhoven, Fachhochschule Aachen, Faculteit Architectuur en Kunst Universiteit Luik, Faculteit Architectuur Universiteit Hasselt, FASHIONCLASH, Gemeente Maastricht, Het Geluid, iArts Maastricht, Maastricht Lab, IBA Parkstad, Jan van Eyck Academie, Het Limburgs Museum, Het Landbouwbelang, Lumière Cinema, Makers van Maastricht, Marres, Maurer United Architects, MMIA, Stichting A2, MAFAD Zuyd Hogeschool, Monnik, Mosa, Muziekgieterij, Het Nieuwe Instituut, Premium van Universiteit Maastricht, Provincie Limburg, Institute of Relevant Studies, Limburgse Design Associatie, Nederlandse Dansdagen, Oostwegel Groep, Odapark, RWTH Aachen University, Regionaal Historisch Centrum Limburg (RHCL), Schunck*, Stichting Doen, Stichting Elisabeth Strouven, STRP-festival, Eindhoven, Stichting Maastricht Vestingstad, Isocarp, Platform 31, Stad.Academie, Studio Europa, Technische Universiteit Delft, Technische Universiteit Eindhoven, Toneelacademie Maastricht, Topos, Universiteit Maastricht, Vlaams Architectuur Instituut, Very Contemporary (Euregio-netwerk) en Z33.

5 Bedrijfsvoering

5.1 Achtergrond Bureau Europa

Bureau Europa is sinds haar oprichting doorlopend in beweging waarbij de fundamenten voldoende solide blijken te zijn om op door te bouwen.

2006 - 2012

Bureau Europa (eertijds NAIM) is opgericht als een dependance van het Nederlands Architectuurinstituut (NAi) om lokaal architecturaal erfgoed te tonen. Na de verzelfstandiging in 2009 heeft Bureau Europa de volgende statutaire doelstellingen benoemd:

- Het bijeenbrengen, behouden en toegankelijk maken van collecties, archieven, bibliotheek en documentatie op het gebied van Nederlandse architectuur en stedenbouw.
- Het bevorderen van de kennis van en de belangstelling voor de culturele aspecten van de gebouwde omgeving en daarmee het stimuleren van de ontwerpende vakgemeenschap. Middelen hiertoe zijn collectievorming van archieven, onderzoek en overdracht door middel van onder andere tentoonstellingsprogramma's, projecten, manifestaties etc.

2013 - 2016

In de cultuurplanperiode 2013 – 2016 heeft Bureau Europa haar primaire aandacht verplaatst naar presentatie, discussie en workshops op het gebied van de architectuur en de ontworpen omgeving en vormgeving. Met deze nieuwe benadering is ervoor gekozen archieven met name in te zetten bij presentaties en activiteiten te organiseren gericht op actualiteit, architectuur, landschap en vormgeving. In deze periode hebben bijdragen van private en publieke fondsen (o.a. Stimuleringsfonds voor de Creatieve Industrie) en het uitvoeren van opdrachten van derden samen met de bijdragen van gemeente en provincie, het programma mogelijk gemaakt.

2017 - 2020

Inhoudelijk is er in deze (lopende) cultuurplanperiode verdieping gezocht in de activiteiten waarbij de organisatie duidelijk de relatie tussen architectuur en design in een ruime context beschouwt. Het programma heeft nu betrekking op de ontworpen omgeving, zowel de gebouwde als ook de niet-gebouwde, zowel regionaal als buiten de regio.

Hierbij is er ruime aandacht voor de culturele en maatschappelijke inbedding van architectuur en vormgeving.

2021-2024

Voor de nieuwe cultuurplanperiode blijft de focus gericht op de ontworpen omgeving, zowel de gebouwde als ook de niet-gebouwde, zowel regionaal als ook in belendende Europese regio's en daarbuiten. Hierbij is er ruime aandacht voor de culturele en maatschappelijke inbedding van architectuur en ontworpen omgeving om op die manier de participatie van een brede publieksgroep te stimuleren door toepasselijke onderwerpen te brengen aan de vraagkant en ontwerpkracht te ontwikkelen aan de aanbodkant.

Met de verandering van directeur/bestuurder in oktober 2019 is de koers ingezet om verbreding van publiek, impact, draagvlak en financiering te versterken. De eerste resultaten zijn hiervoor reeds zichtbaar met de professionaliseringsondersteuning van het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en een samenwerking met NS: de sponsoring voor Voyage, Voyage, Voyage en de mini-exposities met architectuurwandelingen naar werken van Jo Coenen op de stations van Maastricht, Amsterdam, Rotterdam en Eindhoven.

5.2 Risicomanagement

Bureau Europa werkt jaarlijks met een SWOT-analyse om de risico's in kaart te brengen. De directeur-bestuurder stuurt aan op de verbeterpunten en tracht de risico's voor de organisatie beheersbaar te maken. Hierover legt de directeur-bestuurder verantwoording af aan de Raad van Toezicht. De focus voor de eerste periode ligt op financieringsmix, professionalisering van de communicatie en publieksbereik en participatie.

In de context van COVID-19 en de aangekondigde bezuinigingen in de stad Maastricht, is Bureau Europa met partners Zuyd Hogeschool, het Nieuwe Instituut en enkele andere betrokken Maastrichtse stakeholders in gesprek gegaan over samenwerkingen waarbij onderdelen in de programmering kunnen worden geadopteerd. De inkomstenmix zal hierdoor meer onderbouwing krijgen.

5.3 Organisatie

Bureau Europa is een stichting met een Raad van Toezicht:

- Prof. dr. P.M.J.E. Tummers (voorzitter), emeritus hoogleraar en voormalig decaan Faculteit der Cultuurwetenschappen Universiteit Maastricht
- Prof. ir. F. Humblé, hoogleraar bij de RWTH en architect/stedenbouwkundige
- C.J.N.M. Jacobs, voormalig wethouder Financiën, Economie en Cultuur van de Gemeente Maastricht
- Dr. Vivian van Saaze, universitair hoofddocent bij de Faculteit der Cultuur- en Maatschappijwetenschappen en directeur Maastricht Centre for Arts and Culture, Conservation and Heritage (MACCH), Universiteit Maastricht

Momenteel werkt Bureau Europa met een 2,5 fte medewerkers in vaste dienst:

- Floor van Spaendonck, sinds 1 oktober 2019 directeur-bestuurder
- Remco Beckers, sinds 2017 als project-coördinator en curator
- Agnes Paulissen, sinds 2006 coördinator interne zaken

Alle andere functies zijn freelance ingevuld door communicatiebureau Yongbloed, Emmanuel 'Maan' Merkus, artistiek conceptmaker Simone Schuffelen, ontwerper Lyanne Polderman, producent Ilona van

den Brekel, suppoosten Fran Hoebergen, Jet Nuij, Charlotte Koenen en Stefan Vontobel en vrijwilliger Marleen Houben. Bureau Europa werkt voor de administratie en boekhouding samen met Art Buro Limburg en voor de accountantscontrole met A&D-accountants Maastricht.

HR ambities:

- Professionalisering van het team door behalve beoordelingsgesprekken ook de jaarlijkse gesprekkencyclus uit te breiden waarbij ontwikkeling en groei besproken worden en eventuele aanvullende stappen worden opgepakt.
- Uitbreiding van de oproepkrachten, freelancers en training zover mogelijk door stagiaires en studenten te betrekken.
- Bij de tentoonstellingen werken met freelance curatoren om hiermee verdieping en frisheid te houden in de aanvoer van de content.
- Werken met lokale krachten.
- Opbouw van een vrijwilligersteam gekoppeld aan de stadswandelingen, gastheerschap bij de excursies en het bureau om hiermee ook te zorgen voor een grotere inbedding, het delen van ervaring en draagvlak.

5.4 De codes

5.4.1. Code Cultural Governance

Bureau Europa hanteert en past de Code Cultural Governance toe.

1. De Code Cultural Governance verhoudt zich tot de aard en het profiel van de maatschappelijke instelling van Bureau Europa. De non-profitstichting richt zich op verbetering van de leefomgeving door kennis over architectuur en de ontworpen omgeving te presenteren en door een podium te bieden voor ontmoeting, ontwikkeling en expeditie. Er zijn geen obstakels of knelpunten om de code anders dan voorgesteld toe te passen.

2. Bureau Europa geeft invulling aan de Code Cultural Governance door jaarlijks de monitor door te nemen, toe te passen en uit principe op te nemen in het verslag, risico's te benoemen, feedbackgesprekken te voeren waarbij o.a. minimaal één keer per jaar de raad van toezicht onderling evalueert, de voortgang bespreekt met de directeur-bestuurder en aanbevelingen worden uitgewisseld als onderdeel van de jaarcyclus. Het gesprek over samenstelling van de Raad van Toezicht is voor 2020 geagendeerd met het oog op de zittingstermijn, de aanscherping van profielen en diversiteit. De Raad van Toezicht komt minimaal vier keer per jaar bijeen en ten minste éénmaal per jaar is er een onderling gesprek voor zelfreflectie en toetsing aan de Code Cultural Governance. Code Cultural Governance 2019 wordt in 2020 geïmplementeerd, de inhoud is reeds bekend bij de raadsleden.

3. Bureau Europa continueert en implementeert in de aankomende periode de volgende stappen:

- In 2020 het vaststellen van profielen en werving van nieuwe leden voor de Raad van Toezicht; Hiervoor gelden de uitgangspunten van een gebalanceerde samenstelling en vertegenwoordiging, deskundigheid vanuit het werkveld.
- Jaarlijkse zelfevaluatie van Raad van Toezicht; gesprekkencyclus; actief sturen met Code Cultural Governance;
- Het Implementatieplan 2021-2024 wordt geactiveerd met als uitgangspunten: een weloverwogen keuze voor het besturingsmodel en een bewuste omgang met de Governance Code; duidelijke verdeling van taken en bevoegdheden tussen uitvoering, bestuur en toezicht omschreven in het handboek van de organisatie met de directie- en Raad van Toezicht-regelementen;
- Onafhankelijkheid van het toezicht en het vermijden van belangenverstrengeling;
- Het waarborgen van deskundigheid en diversiteit

- Het waarborgen van deskundigheid en diversiteit in de samenstelling van de Raad van Toezicht;
- Een goed georganiseerde, onafhankelijke financiële controle;
- Publieke verantwoording in de jaarverslagen gepubliceerd op de website.

In 2022 heeft Bureau Europa de Code Cultural Governance in de gehele organisatie geïmplementeerd waarbij een jaarlijkse toetsing en evaluatie de verbeterpunten aan het licht brengt en in de verslagen staan genoteerd.

5.4.2. Code Culturele Diversiteit

Het actuele debat over een inclusieve samenleving en gelijke kansen voor iedereen heeft bij Bureau Europa een plaats gekregen in actieplannen over het bereik van publiek, de samenstelling van de programmering, het personeel en de wijze van communiceren. Betrokkenheid van alle doelgroepen is het uitgangspunt bij het programmeren, evenals het actief betrekken van doelgroepen die minder snel hun weg vinden naar Bureau Europa en ook een programmering die aanspreekt en inclusief is. Om te komen tot een meerstemmige aanpak wordt een actieplan gehanteerd en wordt de gedragscode gevolgd aan de hand van de toetsing. Punten om aan te werken zijn momenteel de personele samenstelling en communicatie. In de programmering richt Bureau Europa zich op een gebalanceerde opname van onderwerpen die culturele meerstemmigheid weerspiegelt. In de afgelopen jaren heeft Bureau Europa met o.a. Common Carnival en het programma Once Upon A Town in 2019 het thema "migratie" behandeld en diverse installaties hebben deze meerstemmigheid een plek gegeven. Het perspectief op het onderwerp en borging in de programmering wil Bureau Europa in de komende jaren verbreden met een advies en betrokkenheid van experts op dit gebied. Bureau Europa doelt met inclusie niet alleen op culturele of etnische achtergrond, maar ook op gender, seksuele geaardheid, leeftijd, kennis en vaardigheden en sociaaleconomische achtergrond. Hiertoe is Bureau Europa in 2020 gestart met een bezoekersonderzoek om vanuit een nulmeting de bezoekgegevens beter te kunnen monitoren en waar mogelijk te verbeteren.

5.4.3. Fair Practice Code

Bureau Europa hanteert de Fair Practice Code als gedragscode bij het ondernemen en werken in cultuur. Hierbij wordt gestuurd op solidariteit, diversiteit, vertrouwen, duurzaamheid en transparantie. Vanuit een kritische reflectie ontwikkelt Bureau Europa een verbetering ten aanzien van de persoonlijke voorwaarden en transparantie met betrekking

tot vergoedingen voor de inzet van freelancers en opdrachten aan kunstenaars.

Vanuit de kernwaarden solidariteit, transparantie en duurzaamheid werkt Bureau Europa aan het gemeenschappelijk belang om elkaar ook verder te helpen bij het nastreven van eerlijke betaling en de professionalisering door investeringen in kwaliteit van werken. Dit kan met scholing, HR-beleid en heldere afspraken over verzekering en pensioen.

Voor het personeel in dienst van de Stichting hanteert Bureau Europa een aantal arbeidsvoorwaarden die aansluiting zoeken bij de CAO Welzijn en Maatschappelijke Dienstverlening. Deze arbeidsvoorwaarden zijn expliciet vermeld in deze overeenkomst.

In de afgelopen jaren is gebleken dat mede door de krappe begroting er niet altijd marktconform is betaald. Met de onderschrijving van de Fair Practice

Code zal Bureau Europa keuzes maken in activiteiten en programmering.

De verbeterpunten die Bureau Europa momenteel heeft genoteerd zijn:

- Een helder en consequente hantering van het vergoedingensysteem;
- Verbetering in het vastleggen van de afspraken in contracten.

6 Tot slot

Baukultur als centrale uitdaging gaat uit van samenwerking. Het slaagt alleen als er koppelingen zijn, een systeem waarbij overheden, markt, erfgoed, onderwijs en de bouwpraktijk samen optrekken om een gezonde bouwcultuur, een goed klimaat voor ruimte op te trekken. Bureau Europa werkt in haar plannen aan een bijdrage en ziet ernaar uit om onderdeel te zijn van deze samenwerking met alle betrokken partijen.

Bureau Europa
Boschstraat 9
6211AS Maastricht

KvK 14109021
NL03RABO0150308485

